

Temesváron jártunk

45 diákkal és 4 kísérőtanárral vágunk neki 2017. június 13-án Temesvárnak. A program célja az volt, hogy az év során valamilyen szempontból kiemelkedő diákokat – ez lehetett közösségi munka, tanulmányi eredmény, versenyeken való részvétel, helyezés, szaktanári/osztályfőnöki ajánlás – rendhagyó módon jutalmazzuk meg, az utolsó hetek hajtásában fellélegezzünk, világot lássunk, s mindezt összekössük azzal, hogy megismerkedjünk Temesvárral, az ottani Bartók Béla Elméleti Líceummal, képet kapjunk arról, milyen lehet Temesváron magyarként élni.

Rövid tájékoztatás, adminisztráció után 8 órakor gördült ki a buszunk az iskola elől, a határt Kiszombornál léptük át. A buszúton szervezőnk-vezetőnk, Czagányné Németh Melinda hasznos és érdekes információkat osztott meg velünk: megismerkedtünk a Bánság területi, etnikai jellemzőivel, a határ után következő település, Őcsanád történetével, a buszból láthattuk Szent Gellért szobrát, amellyel a 10. püspökség megszervezőjének állítottak emléket. Egy rövid sétára, pihenésre megálltunk Nagyszentmiklóson. Fényképezkedtünk egyet a még ma is gyönyörű Nákó-kastély előtt, végigsétáltunk a város korzóján, láttuk Bartók szobrát, majd folytattuk utunkat Temesvár felé. Nagyszentmiklós után már felkészülten vártuk a sváb falvakat útközben: Lovrin, Sandra, Biled jellegzetes sváb házait próbáltuk elcsípni egy pillantásra, míg a busz keresztül gördült a falvakon.

Temesváron az első utunk a Bartók Béla Elméleti Líceumba vezetett, ahol Balla Tamás tanár úr és diákjai vártak bennünket. A líceumban közel 700 magyar diák tanul, óvodástól végzős gimnazista diákokig mindenféle korosztályt láttunk az épületben, mely zsongó, barátságos méhkas benyomását keltette. „Tamás tanár úr” (diákjaink az első perctől kezdve így említették, szólították) családias hangulatú, barátságos köszöntője oldotta a kezdeti feszültséget, jó volt látni, hogy diákjaival is, velünk is milyen természetesen, közvetlenül beszél. Mesélt arról, milyen Temesváron magyarnak lenni, milyen nehézségekkel kell szembenézniük, és ennek dacára milyen gazdag magyar kulturális életet szerveznek itt. Legnagyobb hatással az „alvó magyarok” száma volt ránk, arra is rádöbbentünk, mennyire más megélni itt a magyarságtudatot, mit jelent az, ha az anyanyelvünk nem a nemzeti nyelv... Rögtönzött történelemóra keretein belül mesélt Trianonról, a Bánság, Temesvár történelméről, melyet a református parókián folytatott. Ott megelevenedtek az 1989-es temesvári események, Tótkés László forradalmi tevékenysége, ízelítőt kaptunk a forradalom előtti román hétköznapokból, a jegyrendszerből, a kommunista diktatúrából. Volt olyan diák, aki buzgón jegyzetelt mondván, ennél közelebb aligha kerülhet az „élő történelemhez”, és nem szeretné mindezeket elfelejteni, mire 12. osztályban tanulják.

Ugyanitt ebédeltünk, és bár az ebéd látszólag nem tartozik szervesen a projekthez, mégis nagy hatással volt ránk. Isteni fogásokban volt részünk. A lakodalmi tyúkhúsleves, a pirosra sült csirkecomb és a krémes kuszkusz kitűnően volt elkészítve. Ráadásul Erzsike néni és a segítő diákok

nagyon családias hangulatot teremtettek. Sürögtek-forogtak körülöttünk, jó volt látni, milyen egységben él itt ez a közösség, hogy természetes a diákoknak, hogy segítenek. Erzsike néni pedig mint egy jó nagymama, biztatott bennünket, hogy harmadszor (!) is szedjünk, lakjunk jól, van még bőven ennivaló. Testet-lelket melengető volt az étkezésünk.

Ebéd után kissé elpilledve a finomságoktól és a parókia hűvösétől megkezdtük Temesvár felfedezését. Ebben Balla Tamás és diákjai voltak segítségünkre. A teljesség igénye nélkül álljon itt néhány helyszín, ahol jártunk, és ahol történelemórával egybekötött idegenvezetésben volt részünk:

A pestisjárványban elhunytak emlékére állított Szűz Mária-szobor volt az első megállónk, ahol nagy hatással volt ránk a rávésett mondat, és a kihagyott *magyar* szó. Megálltunk a román (sic!) Dózsa György szocialista realista szobránál, a Bega partján, láttuk a helyi fiatalok kedvelt szórakozóhelyeit. A legtöbben még nem jártunk ortodox templomban, melynek gazdag díszítettsége, monumentális csillárai nagy hatást tettek ránk. Tamás tanár úr nemcsak kulturális-történelmi, hanem művészettörténeti szempontból is sok információt adott át. Minden szobor, épület, tér történetét elmesélte, összekapcsolta Temesvár múltjával-jelenével, a magyar vonatkozású eseményekkel.

A legtöbbszörre (49 fős csoportunk 48 tagja nő) a **Rózsák parkja** volt a legnagyobb hatással, minden bizonnyal itt készült a legtöbb fotó a kirándulás során. Utunkat a város két szép terén, a **Piata Unirii**, az egykori **Kossuth Lajos** tér vagy **Dóm tér**, és a **Piata Victoriei**, az egykori **Opera tér** vagy **Lloyd soron** fejeztük be, ahol a legtöbb épülethez, látnivalóhoz kapcsolódott valamilyen érdekesség.

Furcsa érzés volt Temesváron lenni. Hasonlít Szegedre a századfordulós, szecessziós épületeivel, parkjaival, a várost átszelő Begával. Ezer szállal kötődik a magyar történelemhez, miközben egyre távolabb kerül tőle. Lépten-nyomon magyar emlékekbe ütközünk, melyek a feliratok alapján már románok. A szemünk láttára múlik el a történelem, és az a maroknyi magyar, akikkel az út során megismerkedtünk, hihetetlen erőfeszítést tesz, hogy megmaradjon. Temesvárra kellett elmennünk ahhoz, hogy megéljük, milyen magyarnak lenni ott, és rádöbbenjünk, mit jelent magyarnak lenni itt, és hogy mit jelent a Himnusz együtt, körbeállva, egymás kezét fogva. Köszönjük az élményeket!

Szeged, 2017. június 19.